

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Циклова комісія професійної та практичної підготовки відділення

«Фармація»



ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Наталія БРАГАР

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Спеціальність **226 «Фармація, промислова фармація»**

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Форма навчання **денна**

Кваліфікація - **Асистент фармацевта**

Термін підготовки **2 роки 10 місяців**

Кількість кредитів

Загальна кількість годин **75 годин**

з них: лекції **28 годин,**

практичні **22 годин,**

самостійна робота **25 годин.**

Іспит III семестр

Програма складена відповідно до

ОПП «Фармація» 2024р.

Схвалена на засіданні ЦМК
професійної та практичної
підготовки відділення

«Фармація» Протокол № 1

від 21 серпня 2025р.

Голова ЦМК

Григорук М.В.

Запоріжжя 2025

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Робоча навчальна програма з підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація» - Запоріжжя, Медичний фаховий медичний коледж ЗДМФУ, 2025 .–17 с.

Укладач: Вікторія Волокітіна – викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист.

Схвалено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки відділення «Фармація».

Протокол №1 від «____» серпня 2025 року.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі» є нормативним документом, що визначає зміст навчальної дисципліни, компетентності та результати навчання, які вона формує. Навчальна програма дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» спрямована забезпечити відповідні сучасним вимогам знання здобувачів освіти про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, у першу чергу воєнного чи техногенного характеру, їх властивостей, можливого впливу на життя і здоров'я людини та сформувані необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста уміння й навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища; формування знань, умінь, компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у здобувачів освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях. Навчальну програму з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі» укладено на основі ОПП «Фармація» 2024р.

Мета навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці»: формування у здобувачів освіти теоретичних знань і практичних навичок у галузі охорони праці, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціального та воєнного характеру. Завдання навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці»: в результаті вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» фахові молодші бакалаври повинні бути здатними до вирішення професійних задач діяльності, пов'язаних з забезпеченням життя, здоров'я і працездатності під час роботи та мати такі основні загальнокультурні та професійні компетенції з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності. Предметом навчальної дисципліни Безпека життєдіяльності та охорона праці є сучасний стан в країні, наявність небезпек різного характеру, в першу чергу воєнного, а також створення на кожному робочому місці безпечних та нешкідливих умов праці. Передумовою вивчення навчальної дисципліни Безпека життєдіяльності та охорона праці є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркових дисциплін та спеціальних курсів. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні: - знати: сукупність загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності та охорони праці у відповідних напрямках підготовки. - вміти: реально оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства; проводити моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтовувати головні підходи і засоби збереження життя, здоров'я та захисту в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя,

здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності. Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Безпека життєдіяльності та охорона праці» є обов'язковим компонентом підготовки фахових молодших бакалаврів. Вона формує базу знань та взаємопов'язана з такими дисциплінами, як «Правознавство», «Екологія». Знання здобуті при вивченні дисципліни застосовуються під час проходження виробничої практики здобувачами освіти.

Програмні компетентності, які забезпечуються навчальною дисципліною:

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Програмні результати навчання

РН 2. Спілкуватися державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

Міждисциплінарна інтеграція

ЗАБЕЗПЕЧУЮЧІ	Дисципліни	Знати	Вміти
	1. Основи правознавства	Основи законодавства України про працю, Закон України «Про охорону праці».	Користуватись нормативними актами
	2. Фізика	Оптика, електромагнітне поле, електрика, вібрації. Електричний струм в різних середовищах	Оцінювати освітлення, вібрації, шуми, вплив електромагнітного поля на організм людини. Вимірювати та характеризувати фізичні явища
	3. Хімія	Будову та властивості хімічних речовин	Класифікувати хімічні речовини по групам
	4. Фізіологія	Вплив на організм людини хімічних речовин та фізичних явищ	Оцінювати ступень впливу
	5. Основи екології та профілактичної медицини. Гігієна праці.	Нормативні вимоги до мікроклімату виробничих приміщень, виробничі шкідливості.	Оцінювати параметри мікроклімату, запобігати негативного впливу виробничих шкідливостей на організм людини
	6. Безпека життєдіяльності	Алгоритм надання невідкладної допомоги	Надавати невідкладну допомогу при виробничих травмах, ураженнях електричним струмом, опіках, отруєннях та ін..

ЗАБЕЗПЕЧУВАНІ	1. Всі фармацевтичні дисципліни (ОЕФ, Фармакологія, Технологія ліків, Фармакогнозія)	Правила техніки безпеки під час роботи з лікарськими препаратами, електроприладами, апаратами, ядовитими та сильнодіючими речовинами та рослинами. Правила зберігання, нормативні вимоги до мікроклімату в виробничих приміщеннях.	Дотримуватись правил охорони праці по запобіганню професійних захворювань, нещасних випадків, отруєнь.
ВНУТРІШНЬО-ДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ	1. Основи охорони праці та охорони праці в галузі	Основи законодавства України про працю, основі принципи державної політики в галузі охорони праці, Закон України «Про охорону праці», шкідливі фактори виробничого середовища, правила техніки безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, лікарськими речовинами, основи пожежної безпеки.	Дотримуватись правил охорони праці по запобіганню отруєнь професійних захворювань, вести документацію з охорони праці, розробляти інструкції з охорони праці, дотримуватись правил пожежної безпеки, використовувати первинні засоби пожежогасіння.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви розділів і тем	Всього годин	Кількість годин за видами занять			
		З викладачем			с/р, інд/р
		Всього	Лекцій	П/з, С/з	
Тема 1. Безпека життєдіяльності людини в сучасних умовах. Поняття про охорону праці. Основи охорони праці медичних і фармацевтичних працівників.	5	4	2	2	1
Тема 2. Організація і управління безпекою життєдіяльності, правове регулювання БЖ. Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єктів економіки.	6	4	2	2	2
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки	6	4	2	2	2
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	6	4	2	2	2
Тема 5. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	6	4	2	2	2
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-	6	4	2	2	2

функціональна структура захисту населення та АТО у НС.					
Тема 7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	6	4	2	2	2
Тема 8. Основи законодавства України про працю. Норми охорони праці техніки безпеки та виробничої санітарії.	10	4	2	2	6
Тема 9. Основи фізіології та гігієни праці. Санітарно-гігієнічні умови праці.	10	8	6	2	2
Тема 10. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	6	2	2	2	2
Тема 11. Основи виробничої безпеки. Електробезпека. Пожежна безпека в ЛПЗ.	8	6	4	2	2
Всього	75	50	28	22	25

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Тема 1. Безпека життєдіяльності людини в сучасних умовах. Поняття про охорону праці. Основи охорони праці медичних і фармацевтичних працівників.

Лекція: 2 год., Практичне заняття: 2 год.

ЛЕКЦІЯ 1

План

1. Модель життєдіяльності людини.
2. Головні визначання – безпека загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Таксономія небезпек.
3. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Культура безпеки як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства.
4. Аксиоми безпеки життєдіяльності.
5. Ризик як фактор потенціальної небезпеки. Оцінювання міри ризику.

Практичне заняття 1 п 1

Класифікація небезпек

1. Визначення поняття безпеки, небезпеки.
2. Джерела небезпек та їх класифікація.
3. Ризик як фактор потенціальної небезпеки. Оцінювання міри ризику.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Індефікувати небезпеку, визначити зону небезпек.
2. Визначити причини та можливі наслідки небезпек.
3. Уникати небезпек або зменшити їх дію, зберігати своє здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

1. Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
2. Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 2. Організація і управління безпекою життєдіяльності, правове регулювання безпекою життєдіяльністю. Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єктів економіки.

Лекція: 2 год. Практичне заняття: 2 год

ЛЕКЦІЯ 2

План

1. Управління безпекою життєдіяльності.

2. Правове регулювання безпеки життєдіяльності:
3. Організаційна структура управління безпекою життєдіяльності.
4. Природні небезпеки .
5. Визначення поняття «стихійні лиха».
6. Причини і характер виникнення природних небезпек.
7. Основні заходи, спрямовані на запобігання природним небезпекам.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

1. Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
2. Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Практичне

заняття 2 п 1

Природні небезпеки. Правила поведінки при стихійних лихах.

1. Причини та характер виникнення природних небезпек.
2. Визначити поняття «стихійні лиха»
3. Основні заходи, спрямовані на запобігання природним небезпекам.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Приймати рішення ,спрямовані на запобігання руйнівних наслідків стихійних лих.
2. Прогнозувати можливі наслідки дії природних небезпек.
3. Оцінювати ступінь захисту сучасного житла від джерел небезпек.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

1. Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
2. Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки

Лекція: 2 год., Практичне заняття: 2 год.

ЛЕКЦІЯ 3

План

1. Причини та характер виникнення техногенних небезпек.
2. Види аварій ,їх характеристика.
3. Катастрофи та їх наслідки.
4. Основні уражаючі фактори ,їхні параметри та наслідки впливу на людей

Практичне заняття 3 п 1

Техносфера у системі безпеки життєдіяльності людини.

1. Головні вимоги «Правила техногенної безпеки установ та організацій»
2. Внутрішні фактори ,що впливають на безпечність діяльності.
3. Правила поведінки при транспортних аваріях.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Характеризувати негативні фактори техносфери.
2. Визначити небезпечні фактори щодо виникнення пожеж.
3. Дії у разі пожежі в аптечних закладах,користування первинними засобами пожежогасіння.
4. Визначити правила пожежної безпеки під час занять в медичному учбовому закладі.
5. Прогнозування можливих наслідків НС на транспорті.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

- 1.Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
- 2.Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Лекція: 2 год., Практичне заняття: 2 год.

ЛЕКЦІЯ 4

План

1. Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, припинення гонки озброєння та відвернення ядерної війни, охорона навколишнього природного середовища, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, ліквідація небезпечних хвороб.
2. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму.
3. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини.
4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.

Практичне заняття 4 п 1

Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості.

1. Поняття про психоемоційні напруження (стрес).
2. Захисні властивості людського організму. Види напруження.
3. Психотипи за реакцією людей на небезпеку.
4. Частота змін стресових станів у людей, що знаходяться в районі НС.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Психосоціальні наслідки впливу негативних факторів небезпек НС. Психологічна та медична реабілітація постраждалого населення.
2. Професії підвищеного ризику.
3. Психофізіологічний вплив оточення на людину. Основи підвищення психофізіологічної стійкості кадрів до професійних небезпек.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

1. Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
2. Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 5. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Лекція: 2 год., Практичне заняття: 2 год.

ЛЕКЦІЯ 5

План

1. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем, які охоплюють людину (керівник, оператор, персонал, населення), об'єкти техносфери та природне середовище. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийнятності ризику.
2. Головні етапи кількісного аналізу та оцінки ризику.
3. Методичні підходи до визначення ризику. Статистичний метод. Метод аналогій. Експертні методи оцінювання ризиків.
4. Застосування у розрахунках ризику імовірнісних структурно-логічних моделей. Визначення базисних подій. Ідентифікація ризику.

Практичне заняття 5 п 1

Ризик-стратегії

1. Розробка ризик-стратегії з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків.
2. Вибір методів (відмова від ризиків, зниження, передача і ухвалення) та інструментів управління виявленим ризиком.

Формування професійних вмінь та навичок:

Визначення наявних проблем з безпеки і захисту ОГ у НС, рівня їхнього ризику. Галузеві вимоги і норми щодо забезпечення сталого функціонування ОГ та контролю за станом його основних фондів.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

1. Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
2. Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.

Лекція: 2 год., Практичне заняття: 2 год.

ЛЕКЦІЯ 6

План

- 1.Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом у НС, процеси її функціонування і розвитку, регламентацію режимів запобігання і ліквідації НС.
- 2.Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні.
- 3.Превентивні та ситуаційні норми: експертиза, ліцензування, сертифікація, аудит; підвищення технологічної безпеки виробничих процесів та експлуатаційної надійності об'єктів, підготовка об'єктів економіки і систем життєзабезпечення до роботи в умовах НС.
- 4.Компенсаційні та регламентні норми.
- 5.Зонування території за можливою дією вражаючих факторів НС.
- 6.Головні положення про навчання персоналу підприємств, установ і організацій діям та способам захисту в разі виникнення НС та аварій. Система інструктажів. Програми підготовки населення до дій у НС.

Практичне заняття 6 п 1

Загальні засади моніторингу НС та порядок його здійснення.

- 1.Основні показники рівнів небезпеки регіону, де знаходиться ВНЗ, які внесено у Паспорт ризику виникнення надзвичайних ситуацій області.
 - 2.Засади моніторингу НС та порядок його здійснення.
- Захисні бар'єри та видів цивільного захисту: фізичного, постійно діючого функціонального, природного, комбінованого.

Формування професійних вмінь та навичок:

Система управління безпекою та захистом у НС в галузі, як складова державної системи, її місце і значення в системі управління функціонуванням галузі. Організаційна побудова системи управління безпекою та захистом у НС на підприємстві, в установі та організації.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

- 1.Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
- 2.Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.

Лекція: 2 год., Практичне заняття: 2 год.

ЛЕКЦІЯ 7

План

- 1.Порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій в цих умовах.
- 2.Сутність і особливості оперативного управління за умов виникнення НС. Міські, заміські, запасні та пересувні пункти управління в НС.
- 3.Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт. Техніка, що застосовується при ліквідації наслідків НС. Розрахунок сил та їх ешелоноване угруповання. Склад та завдання угруповання сил першого, другого ешелонів та резерву. Організація взаємодії сил при проведенні аварійно-рятувальних робіт та основних видів забезпечення у зоні НС.

Практичне заняття 7 п 1

Карантинні та санітарно-протиепідемічні заходи.

- 1.Технічні засоби і способи проведення дезактивації, дегазації та дезінфекції території, техніки, транспорту, будівель, приміщень, одягу, взуття і засобів захисту, продовольства, води, продовольчої сировини і фуражу.
2. Дезактивує, дегазуючи та дезінфікуючи розчини..

Формування професійних вмінь та навичок:

Основні засоби, тактика дій і способи виконання робіт у зоні НС в залежності від профільного напрямку ВНЗ. Матеріально-технічне, медичне та інші види забезпечення при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах галузі. Організація життєзабезпечення населення у НС та надання гуманітарної допомоги потерпілим.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

- 1.Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
- 2.Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 8. Основи законодавства України про працю. Норми охорони праці техніки безпеки та виробничої санітарії.

Лекція:2 год. Практичне заняття 2 год.

ЛЕКЦІЯ 8 л

План

- 1.Порядок контролю за дотриманням санітарно-протиепідемічного режиму в аптечних закладах.
- 2.Інструктаж з безпечних прийомів, та методів роботи в аптечних установах.
- 3.Загальні положення правил щодо влаштування, експлуатації аптек.

4.Класифікація виробничих шкідливостей.

Практичне заняття 2 п

Правові та організаційні питання охорони праці

- 1.Головні принципи державної політики в галузі охорони праці.
- 2.Права працівників на пільги і компенсації за важки та шкідливі умови праці
- 3.Шляхи створення здорових санітарно-гігієнічних умов праці.

Формування професійних вмінь та навичок:

1

Скласти схему обстеження аптек зі складанням актів про стан техніки безпеки. Оформити журнали з охорони праці та техніки безпеки. Провести вступний, первинний інструктажі.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

- 1.Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
- 2.Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 9. Основи фізіології та гігієни праці. Санітарно - гігієнічні умови праці.

Лекція:6 год. Практичне заняття 2 год.

ЛЕКЦІЯ 9 л 1

План

- 1.Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини.
- 2.Гігієна праці, її значення. Втома.
- 3.Чинники, що визначають санітарно - гігієнічні умови праці.
- 4.Класи санітарно – захисних зон шкідливих підприємств.

ЛЕКЦІЯ 9 л 2

План

- 1.Повітря,виробничих приміщень, засоби параметрів мікроклімату.
- 2.Шкідливі речовини та їхній вплив на організм людини.
- 3.Освітлення виробничих приміщень. Джерела, види.
- 4.Вплив світла на організм людини.

Практичне заняття 3 п 1

Мікроклімат робочої зони

- 1.Визначте чинники, санітарно-гігієнічних умов праці.
- 2.Класи санітарно-захисних зон
- 3.Фактори визначають метеорологічні умови?
- 4.Методами визначаються концентрації шкідливих речовини в повітрі?

5.Види, джерела освітлення.Значення відіграє світло для працездатності та здоров'я людини.

Формування професійних вмінь та навичок:

- 1.Аналізувати небезпечність фізичної і розумової втоми.
- 2.Обґрунтовувати ефективність заходів по запобіганню шкідливих виробничих чинників.
- 3.Оцінювати параметри мікроклімату робочої зони та оцінка щодо відповідальності їх нормативним значенням.
- 4.Оцінювати якості природного освітлення
- 5.Оцінювати параметри штучного освітлення.

ЛЕКЦІЯ 9 л 3

План

- 1.Дія вібрацій, шуму, ультразвуку та інфразвуку, на організм людини.
- 2.Оцінка дії шуму і його нормування.
- 3.Методи захисту від вібрацій, шуму, ультразвуку та інфразвуку.
- 4.Вплив іонізуючих, електромагнітних та лазерних випромінювань на людину.
- 5.Нормування іонізуючих, електромагнітних та лазерних випромінювань.
- 6.Методи захисту від впливу іонізуючих, електромагнітних та лазерних випромінювань.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

- 1.Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
- 2.Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 10. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Лекція:2 годПр2год.

ЛЕКЦІЯ 10 л

План

- 1.Виробничі травми, професійні захворювання. Нещасні випадки виробничого характеру.
- 2.Інциденти та невідповідності.
- 3.Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві.
- 4.Основні причини виробничих травм та професійних захворювань.
- 5.Розподіл травм за ступенем тяжкості.

Практичне заняття 10 п 1

Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним

захворюванням.

1. Послідовність дії при наданні першої долікарської допомоги.
2. Правила надання першої допомоги при зупинці дихання та серцевої діяльності.
3. Правила надання першої допомоги при вивихах, переломах кінцівок.
4. Етапи евакуації потерпілих.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Комплектація аптечки першої допомоги
2. Використання сортувальних масок.
1. Вирішення ситуаційних завдань
2. Перша допомога при вивихах, розтягуваннях і розривах зв'язок та при переломах кісток.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

1. Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
2. Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

Тема 11. Основи виробничої безпеки. Електробезпека. Пожежна безпека в медичних установах та профілактика пожеж.

Лекція: 4 год.

ЛЕКЦІЯ 11 л 1

План

1. Особливості електротравматизму. Електричний струм як чинник небезпеки.
2. Дія електричного струму на організм людини.
3. Причини, види електротравм.
4. Допомога при ураженні електричним струмом.

ЛЕКЦІЯ 11 л 2

План

1. Основні поняття та визначення пожежної безпеки. Класифікація пожеж.
2. Законодавча та нормативно-правова база пожежної безпеки.
3. Організація безпеки людей на випадок пожежі в аптечних та лікувально-оздоровчих установах. Причини займань і пожеж.
4. Призначення та види вогнегасників, профілактика пожеж.

Практичне заняття 11 п 1

Організація безпеки людей на випадок пожежі в аптечних та лікувально-оздоровчих установах.

- 1.Організаційні заходи пожежної безпеки.
- 2.Причини займань і пожеж у приміщеннях аптечних установ.
- 3.Призначення та види вогнегасників, профілактика пожеж.

Формування професійних вмінь та навичок:

- 1.Виконання правил пожежної безпеки.
- 2.Правила повідомлення у пожежну частину про виникнення пожежі.
- 3.Використання первинних засобів пожежогасіння.
- 4.Заходи по рятуванню людей.
- 5.Порядок надання допомоги потерпілому від дії електричного струму.

ЛІТЕРАТУРА

Навчальна

- 1.Безпека життєдіяльності, охорона праці. Підручник / В.В. Сокуленко – Харків: «ХНУВС», 2021. – 305с.
- 2.Безпека життєдіяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Олександр Запорожець- К.: «Центр учбової літератури», 2021 - 448 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. Посібник/ О.П. Яворський – К.-«Медицина», 2018.- 288с.

САМОСТІЙНА РОБОТА.

№з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Безпека життєдіяльності людини в сучасних умовах. Поняття про охорону праці. Основи охорони праці медичних і фармацевтичних працівників.	1
2	Тема 2. Організація і управління безпекою життєдіяльності, правове регулювання БЖ. Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єктів економіки.	2
3	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки	2
4	Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	2
5	Тема 5. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей	2

	виникнення та розвитку НС.	
6	Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	2
7	Тема 7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	2
8	Тема 8. Основи законодавства України про працю. Норми охорони праці техніки безпеки та виробничої санітарії.	6
9	Тема 9. Основи фізіології та гігієни праці. Санітарно-гігієнічні умови праці.	2
10	Тема 10. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	2
11	Тема 11. Основи виробничої безпеки. Електробезпека. Пожежна безпека в ЛПЗ.	2
12	Всього	25

ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль – здійснюється під час практичних та семінарських занять, а також шляхом відпрацювання заборгованостей і незадовільних оцінок, проведення індивідуальних консультацій.

Підсумковий контроль – семестровий іспит (залік).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

1. Оцінка **"відмінно"** виставляється, якщо студент:
 - глибоко, ґрунтовно, всебічно та систематизовано засвоїв весь програмний матеріал,
 - вичерпно, послідовно, ґранотно та логічно його викладає,
 - правильно обґрунтовує прийняті рішення, має різнобічні навички, прийоми, виконання практичних робіт, виявляє вміння самостійно узагальнювати та викладати матеріал, не допускаючи помилок,
 - видозмінення завдання не викликає у нього складності,
 - виявляє знання основної та знайомство з додатковою літературою, передбачених програмою на рівні творчого використання,
2. Оцінка **"добре"** виставляється, якщо студент:
 - твердо знає програмний матеріал,
 - ґранотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей у відповіді на питання,
 - може правильно застосувати теоретичні положення і володіє необхідними навичками при виконанні практичних завдань на рівні аналогічного відтворення при проектуванні надзвичайної ситуації.
3. Оцінка **"задовільно"** виставляється, якщо студент:
 - засвоїв тільки основний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не знає окремих деталей,
 - припускається неточностей,
 - недостатньо вірних формулювань,
 - порушує послідовність у викладі матеріалу,
 - відчуває труднощі під час виконання практичних завдань.
4. Оцінка **"незадовільно"** виставляється, якщо студент:
 - не знає значної частини програмного матеріалу,
 - допускає суттєві помилки,
 - з великим труднощами виконує практичні роботи на рівні нижче репродуктивного відтворення.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик.
2. Безпека людини, суспільства, національна безпека.
3. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек.
4. Види небезпек: мікро- та макро-біологічна, вибухопожежна, гідродинамічна, пожежна, радіаційна, фізична, хімічна, екологічна.
5. Критерії переходу небезпечної події у НС, одиниці виміру показників класифікаційної ознаки НС та їхні порогові значення у природному середовищі, виробничій, транспортній та інших сферах життєдіяльності.
6. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків.
7. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрус, карст, осідання ґрунтів над гірничими виробками, зсув, обвал, ерозія ґрунту.
8. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ: сильного вітру, урагану, смерчу, шквалу, зливи, сильної спеки, морозу, снігопаду, граду, ожеледі.
9. Небезпечні гідрологічні процеси і явища: підтоплення, затоплення повеневими або паводковими водами, талими водами та в поєднанні з підняттям ґрунтових вод, підтоплення внаслідок затору льоду, вітрові нагони. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки.
10. Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки.
11. Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.).
12. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек.
13. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Втрати міцності, деформації, провали і руйнування будівель та споруд. Пошкодження енергосистем, інженерних і технологічних мереж.
14. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях.
15. Гідродинамічні об'єкти і їхнє призначення. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій). Хвиля прориву та її вражаючі фактори. Вимоги до розвитку і розміщення об'єктів гідродинамічної безпеки.
16. Загальні поняття про основи теорії розвитку та припинення горіння. Етапи розвитку пожежі. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності. Небезпечні для людини фактори пожежі.

- 17.Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища.
- 18.Класифікація об'єктів за їхньою пожежо вибухонебезпекою. Показники пожежо вибухонебезпеки речовин і матеріалів. Законодавча база в галузі пожежної безпеки.
- 19.Основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій, Відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки.
- 20.Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами. Фази аварій та фактори радіаційного впливу на людину.
- 21.Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення. Нормування радіаційної безпеки. Рівні втручання у разі радіаційної аварії.
- 22.Режими захисту населення Захист приміщень від проникнення радіоактивних речовин.
- 23.Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Характеристика класів небезпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини.
- 24.Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.
- 25.Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною небезпекою.
- 26.Типологія аварій на хімічно-небезпечних об'єктах та вимоги до їхнього розміщення і розвитку. Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів. Організація дозиметричного й хімічного контролю.
- 27.Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, припинення гонки озброєння та відвернення ядерної війни, охорона навколишнього природного середовища, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, ліквідація небезпечних хвороб.
- 28.Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження.
- 29.Види тероризму.
- 30.Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини.
- 31.Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем, які охоплюють людину (керівник, оператор, персонал, населення), об'єкти техносфери та природне середовище.
- 32.Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийнятного ризику.
- 33.Загальні норми законодавства, підзаконних актів, стандарти і технічні умови, технічні і адміністративні регламенти, що регламентують принципи і механізми регулювання безпеки, зниження ризиків і пом'якшення наслідків НС.
- 34.Превентивні та ситуаційні норми: експертиза, ліцензування, сертифікація, аудит; підвищення технологічної безпеки виробничих

- процесів та експлуатаційної надійності об'єктів, підготовка об'єктів економіки і систем життєзабезпечення до роботи в умовах НС.
35. Основні принципи трудового права. Закон України «Про охорону праці». Охорона праці жінок та молоді.
 36. Попередні та періодичні медичні огляди. Поняття про виробничу санітарію та гігієну.
 37. Права працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці.
 38. Страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.
 39. Вступний та первинний інструктаж
 40. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори в умовах праці персоналу аптек.
 41. Шляхи створення здорових санітарно-гігієнічних умов праці.
 42. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини.
 43. Чинники, санітарно - гігієнічних умов праці.
 44. Класи санітарно-захисних зон їх характеристика.
 45. Методами визначення концентрації шкідливих речовин в повітрі.
 46. Види, джерела освітлення.
 47. Значення світла для працездатності та здоров'я людини.
 48. Гігієнічне нормування шуму та вібрації. Професійні захворювання виникають під впливом шуму та вібрації
 49. Ультразвук, його характеристика та шкідливість для людини, методи захисту
 50. Випромінювання оптичного діапазону інфрачервоне, ультрафіолетове, лазерне.
 51. Засоби безпеки під час роботи з електроприладами.
 52. Надання невідкладної допомоги у випадку ураження електрострумом.
 53. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві.
 54. Правила індивідуального захисту від нещасних випадків та професійних захворювань.
 55. Причини пожеж та займань у приміщеннях аптечних установ.
 56. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки медичних установ.
 57. Обов'язки працівників на випадок пожежі та їхні дії.

